

YANIYORUZ

YEŞİL YENİ DÜZEN ÜZERİNE (ATEŞLİ) FİKİRLER

—
Araştırma
İnceleme
—

NAOMI KLEIN

ÇEVİREN: ELİF SEMA MUTLU

Naomi Klein, 1970'te Montreal'de dünyaya geldi. Toronto Üniversitesi'ni yarıda bırakarak gazetecilik kariyerine başladı. Uluslararası alanda ilk kez 1999'da yayımlanan ve onlarca dile çevrilen, küreselleşme karşıtı kitabı *No Logo* ile tanındı. Ününü asıl pekiştiren, 2007'de yayımlanan neoliberalizm eleştirisi *Şok Doktrini* oldu. Kitap filme de uyarlandı. Siyasi analizleri; sol siyaset, ekofeminizm, sendikalar, küreselleşme, faşizm ve kapitalizm karşıtlığı etrafında şekillenen ve yazıları uluslararası alanda büyük ses getiren yazar, 2016 yılında iklim adaleti üzerine çalışmalarıyla, Sidney Barış Ödülü'nü aldı. En etkin uluslararası düşünürler listelerinde yer alan Klein, 2018'den bu yana Rutgers Üniversitesi'nde (New Jersey) Gloria Steinem Medya, Kültür ve Feminist Çalışmalar Kürsüsü'ndedir.

Yanıyoruz

Yeşil Yeni Düzen Üzerine (Ateşli) Fikirler

YANIYORUZ

Yeşil Yeni Düzen Üzerine (Ateşli) Fikirler

Orijinal adı: On Fire: The (Burning) Case for a Green New Deal

© 2019 Naomi Klein

Yazan: Naomi Klein

İngilizce aslından çeviren: Elif Sema Mutlu

Yayına hazırlayan: Sıla Arlı

Yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

1. baskı / Eylül 2021 / ISBN 978-605-09-8707-2

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Cüneyt Çomoğlu

Baskı: Ay-han Matbaası

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38

Sertifika no: 44871

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yanıyoruz

Yeşil Yeni Düzen Üzerine (Ateşli) Fikirler

Naomi Klein

Çeviren: Elif Sema Mutlu

Arthur Manuel'in anısına
1951-2017

Gelecek için tek bir kaçınılmaz rotadan söz edilemez. Tam tersine, bizler ya yerkürenin şahit olduğu altıncı en büyük kitlesel yok oluşu tetikleyecek ya da uzun vadede sürdürülebilir olan müreffeh bir medeniyet yaratacağız. Şu andan itibaren her ikisi de olası.

Kim Stanley Robinson

İçindekiler

Giriş: “Bizler, o yangının ta kendisiyiz”	15
Dünyanın dibindeki delik.....	75
Kapitalizm, iklime karşı	93
Jeomühendislik: Nabız yoklama	132
Bilim de elimizdeki son umut kırıntısının siyasal devrim olduğunu söylerse	138
İklim saati geri sayarken biz yerimizde sayıyoruz	147
Dünyayı bir başınıza kurtarmaya çalışmaktan vazgeçin.....	157
Radikal bir Vatikan mı?	167
Bırakınız boğulsunlar: Isınan bir dünyada ötekileştirme şiddeti	181
Sıçrama yılları: Sonsuzluk öyküsü sona ererken	203
Yanıp kavru lan gezegene dair sığ analizler	227
Duman mevsimi.....	245
Yaşadığımız tarihi anın riskleri.....	277
Kapitalizm ellerimizle inşa ettiğimiz iklim ivmesini öldürdü, iklime insani bakışımızı değil	288
Porto Riko’da yaşanan afetin doğal hiçbir yanı yok.....	299
Eylemler, Yeşil Yeni Düzen meselesinde ya uzlaşma getirecek ya da köprülerin atılmasına sebep olacak	305
Yeşil Yeni Düzen sanatı.....	320
Sonsöz: Yeşil Yeni Düzen’e dair bir özet.....	329
Teşekkür.....	343

Giriş:

“Bizler, o yangının ta kendisiyiz”

2019 yılının Mart ayının ortalarında bir cuma günü okullarından küçük akarsu kolları gibi yayılarak uzaklaştılar, kurallara karşı gelip okulu kırmış olmanın heyecanı ve içlerine dolup taşan meydan okuma duygusuyla gürül gürül akıyorlardı. Şehrin devasa meydanlarına ve bulvarlarına akın akın dökülen minik derecikler, sloganlar arasında laklak etmeyi de ihmal etmeyen öteki çocuk ve gençlerin arasına karıştırmıştı. Leopar desenli taytalarını ayaklarına geçirmiş tiplerden tutun da jilet gibi ütülenmiş okul formalarıyla boy gösteren öğrencilere varana kadar her tür lüsü vardı o kalabalığın içinde.

İşte o minik derecikler, kaşla göz arasında çağıl çağıl akan nehirlerle dönüşüvermişti: Milano meydanlarında 100 bin, Paris’te 40 bin, Montreal’de 150 bin kişi toplanmıştı.

Karton pankartlar insan selinin üzerinde alçalıp yükseliyordu: **BAŞKA BİR DÜNYA YOK! GELECEĞİMİZİ YOK ETMEYİN. EVİMİZ YANIYOR!**

Pankartlardan bazıları daha ayrıntılıydı. New York’ta genç bir kız, narin yaban arılarının, çiçeklerin ve orman hayvanlarının olanca canlılığıyla resmedildiği yemyeşil bir posteri sallayıp duruyordu. Uzaktan bakıldığında, biyolojik çeşitlilik üzerine hazırlanmış bir okul projesi gibi gözükse de yakından altıncı kitleysel yok oluşun hüznünü gözler önüne seriyordu: **BÖCEKLERİN YÜZDE 45’İ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ NEDENİYLE ORTADAN KAY-**

BOLMUŞ, HAYVANLARIN YÜZDE 60'ININ NESLİ SON ELLİ YIL İÇİNDE TÜKENMİŞTİ. Kızcağız posterin tam orta yerine kumların hızla aktığı ve sona yaklaşıldığını gösteren bir kum saati konurmuştu.

Küresel boyutta gerçekleşen bu ilk İklim İçin Okul Boykotu'na katılan gençleri böylesi radikal bir harekete sevk eden unsur, iklim hakkında öteden beri öğrendikleriydi. Ellerine geçen ilk okuma kitapları, okulda kullandıkları ders kitapları ve izledikleri yüksek bütçeli belgeseller sayesinde, çok eski zamanlardaki buzulların, göz kamaştırıcı mercan kayalıklarının ve üzerinde yaşadığımız gezegenin çoğu mucizesine şahitlik etmiş egzotik memelilerin varlığından haberdardılar. Sonrasında, hatta hemen hemen aynı sıralarda –öğretmenlerinden, abla ve ağabeylerinden ve izledikleri devam filmlerinden– bu mucizelerin pek çoğunun çoktan yok olup gittiğinin, geride kalanların büyük bir kısmının ise onlar daha otuzlu yaşlarını görmeden neslinin tükeneceğinin farkına vardılar.

Gelgelelim, bu gençleri okul sıralarını terk edip toplu halde yollara döken, iklim değişikliği hakkında öğrendikleri değildi sadece. Bu, büyük çoğunluğu için aynı zamanda bir yaşam biçimiydi de. Yüzlerce genç boykotçu Güney Afrika'da Cape Town'daki parlamento binasının etrafında toplanmış, sloganlar atıyor; seçimle iş başına gelmiş liderlerine yeni fosil yakıt projelerini onaylamayı bırakması için çağrıda bulunuyordu. Dört milyon kişinin yaşadığı bu şehir, çok değil, bundan sadece bir yıl önce öyle şiddetli bir kuraklığın pençesine düşmüştü ki nüfusun dörtte üçü musluklarını açtıklarında tıss sesinden başka bir şey duymama olasılığıyla karşı karşıya kalmıştı. CAPE TOWN KURAKLIĞA ADIM ADIM YAKLAŞIYOR, "SIFIR GÜNÜ" ENSEMİZDE, ifadeleri eksik olmuyordu gazete manşetlerinden. İklim değişikliği denen olgu, bu çocuklar için sadece kitaplarda okuyacakları ya da epey uzak gelecekte yaşanmasından endişe edecekleri bir şey değildi. Tıpkı yaşadıkları susuzluk kadar güncel ve acil bir meseleydi.

Pasifiklerdeki ada devleti Vanuatu'da gerçekleşen iklim boykotu için de aynısı geçerliydi, ülke vatandaşları kıyı erozyonunun

daha da artmasından endişe ediyordu. Ülkenin Pasifiklerdeki komşusu, Solomon Adaları, beş küçük adasını çoktan yükselen sulara kaptırmış, yetmezmiş gibi altı adanın daha sonsuza dek suların altında kalması riskiyle baş başa kalmıştı.

“Sesinizi yükseltin, deniz seviyesini değil!” diye haykırıyordu öğrenciler.

New York’ta düzinelerce okuldan on binlerce öğrenci Columbus Meydanı’nda bir araya gelmiş, “Para, öldüğümüzde bir işimize yaramayacak” sloganları eşliğinde Trump Tower’a doğru yürümeye koyulmuştu. Kalabalığın içinde yaşları daha büyükçe olanlar 2012’de Sandy Kasırgası’nın yaşadıkları şehrin kıyılarına nasıl vurduğunu daha dün gibi hatırlıyorlardı. “Evimiz sular altında kalmıştı, neye uğradığımı anlayamamış, allak bullak olmuştum” diye anlatıyordu başına gelenleri Sandra Rogers. “Beni meseleyi araştırıp soruşturmaya sevk eden tam da bu yaşadıklarım oldu, nihayetinde böyle şeyleri okulda öğrenmiyoruz ki.”

New York’ta yaşayan kalabalık Porto Riko ahalisi de mevsim normallerinin üzerinde seyreden o sıcak günde tam kadro sokaklardaydı. Çocuklardan bazıları Maria Kasırgası’nın yol açtığı korkunç tahribattan halen mustarip olan akraba ve dostlarını anmak üzere ada devletinin bayrağını üzerlerine dolamış, kalabalığın içinde yerlerini almışlardı. 2017 yılında yaşanan kasırga, bölgenin büyük kısmında elektrik ve suyun yılın yarısından fazla bir süre kesik kalmasına yol açmış, yaklaşık üç bin kişinin hayatına mal olan kapsamlı bir altyapı arızasına sebep olmuştu.

Ortam San Francisco’da da bir hayli gergindi; sayıları binleri aşan öğrenci boykot için yollara dökülmüş, yaşadıkları bölgede faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin yarattığı çevre kirliliği nedeniyle kronik astımın hayatlarının nasıl da bir parçası haline geldiğini anlatıyor, boykottan sadece birkaç ay önce yaşanan ve kontrol edilemeyen yangın nedeniyle Körfez Bölgesi’nin adeta dumana boğulmasıyla hastalıklarının çok daha ilerlediğini var güçleriyle haykırıyorlardı. Pasifik’in kuzeybatı kıyıları boyunca yapılan protesto gösterilerinin tamamında benzer haykırışlar duyuluyordu, bölgede çıkan rekor sayıda yangının yol açtığı duman yüzünden bölge halkı peş peşe iki yaz boyunca güneş yüzü gö-

rememişti. Vancouver'ın kuzey sınırında yaşayan gençler uğraşıp didinip her türlü baskıyı yapmış ve belediye meclisine "iklim acil durumu" ilan ettirmeyi başarmışlardı.

On bir bin kilometre uzakta, Delhi'de protesto gösterisindeki öğrenciler, ezelden beri mevcut olan hava kirliliğine (çoğu zaman dünyanın en kötüsüdür) cesaretle karşı koyuyor ve ağızlarını örten beyaz tıbbi maskelerin ardından "Sizler, sırf para uğruna geleceğimizi sattınız!" diye haykırıyorlardı. Yapılan röportajlarda eylemci gençlerin kimi 2018 yılında Kerala eyaletini yıkıp geçen sel baskınlarını hatırlatıyor, bu felaketlerde dört yüzden fazla canın yitirildiğinden bahsediyordu.

Avustralya'nın kafayı kömürle bozmuş, sözüm ona çevre ve doğal kaynaklardan sorumlu bakanı, "Bu protestoların en iyi yanını ilerde bir gün işsizlik yardımı kuyruğunda nasıl duracağınızı öğrenmeniz olacak" diyerek aba altından sopa gösteriyor, buna rağmen yollarından dönmeyen 150 bin genç, akın akın Sidney, Melbourne, Brisbane, Adelaide ve diğer şehirlerdeki meydanlara iniyordu.

Avustralya'daki bu genç kuşak, her şey çok da normal gidiyor-muş gibi davranmamakta kararlıydı. Duracak zaman değildi artık; Güney Avustralya kenti Port Augusta, 2019 başında 49,5°C ile cehennem gibi kavrulurken... Çok sayıda canlıya ev sahipliği yapan, dünyanın en büyük doğal resif sistemi Büyük Set Resifi'nin neredeyse yarısı, sualtında kokuşmuş toplu bir mezara dönüşmüşken... İklim boykotuna haftalar kalmışken kırsal alanda başlayan çalılık yangınlarının Victoria eyaletindeki yangınlarla birleşerek alev alev her yana yayıldığına, binlerce insanın can havliyle evlerini terk ettiğine bizzat şahit olmuşken... Aynı sıralarda Tazmanya da amansız alevlerden payını almış ve yeryüzünün belki de en farklı ekosistemi olan balta girmemiş yağmur ormanları tahrip olmuşken... Hele hele Ocak 2019'da koca ülke, yeni bir güne uyandığında hava sıcaklıklarında yaşanan ani ve aşırı dalgalanmaları, bu da yetmezmiş gibi su kaynaklarının kötü idaresi neticesinde Darling Nehri'nin, dünyanın sonunun yakında geleceğini haber verircesine üzerinde dalgalanan bir milyon balık leşiyle içler acısı o halini gördükten sonra, durup kaybedecek tek bir saniye bile yoktu.

“Hepimizi çok fena yüzüstü bıraktınız” diyordu protestoları organize eden on beş yaşındaki Nosrat Fareha; sitem dolu sözlerinin hedefi istisnasız tüm politikacıları. “Bizler daha iyisini hak ediyoruz. Biz gençler oy bile kullanamıyoruz ama siz politikacıların harekete geçmemesinin sonuçlarına katlanmak durumunda kalıyoruz.”

Mozambik'te öğrenciler herhangi bir protesto gösterisinde bulunmamıştı; küresel protestoların yapıldığı 15 Mart günü tüm ülke, Afrika'nın gelmiş geçmiş en berbat kasırgalarından biri olan Idai Siklonu'nun yaralarını sarmaya çalışıyordu. Oysa fırtınanın ardından suların yükselmesiyle birlikte insanlar çareyi ağaç tepelerine sığınmakta bulacak, yine de binlercesi canından olacaktı. Yaşanan felaketten sadece altı hafta sonra, enkaz kaldırma çalışmaları halen devam ederken, Mozambik'i bu kez de Kenneth Siklonu –karaya düşen en güçlü tropikal siklon– vuracaktı.

Dünyanın neresinde yaşıyor olursa olsun, bu neslin ortak bir paydası var: Onlar, küresel ölçekte bir yıkımın uzak geleceğe ait bir tehdit olmadığını gören, dahası bu yıkımı bizzat deneyimleyen ilk kuşak. Üstelik bu yıkım, sadece talihsiz birkaç sorunlu bölgede değil, yeryüzünün tüm kıtalarında yaşanan, çoğu bilimsel modellemenin öngördüğünden çok daha vahim bir şekilde ve çok daha büyük bir hızla ortaya çıkan türden bir yıkım.

Okyanuslar, Birleşmiş Milletler'in çok değil bundan sadece beş yıl önce öngördüğünden YÜZDE 40 daha hızlı bir şekilde ısınıyor. Dünyaca tanınmış buzulbilimci Jason Box öncülüğünde hazırlanan *Environmental Research Letters* adlı derginin Nisan 2019'da yayımlanan sayısında yer alan, Kuzey Kutbu'nun incelendiği geniş kapsamlı araştırma, değişik şekillerdeki buzulların son derece büyük bir hızla erimekte olduğunu açıkça görüldüğünü, “Kuzey Kutbu biyofiziksel sisteminin şimdilerde 20. yüzyılda olduğu halinden uzaklaşma eğilimi gösterdiğini, hatta eşi benzeri görülmemiş bir duruma doğru hızla yol aldığını, etkilerinin sadece Kuzey Kutbu ile sınırlı kalmayıp çok daha ötesine geçeceğini” ortaya çıkarmıştı.

Birleşmiş Milletler bünyesindeki Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Hükümetlerarası Bilim-Politika Platformu, Mayıs

2019'da yayımladığı raporda yaban hayatın dünyanın dört bir köşesinde ürkütücü boyutta bir kayba uğradığını vurgulayarak milyonlarca hayvan ve bitki türünün yok olma riskiyle karşı karşıya olduğu uyarısında bulunmuştu. “İnsanın ve diğer tüm canlı türlerinin bel bağladığı ekosistemin esenliği şimdiye dek gördüğümüzden çok daha büyük bir hızla kötüye gidiyor” tespitinde bulunan Platform Başkanı Robert Watson, “Biz insanlar, dünya çapında tüm ekonomilerin, geçim kaynaklarının, gıda güvenliğinin, sağlık ve hayat kalitesinin en hayati temellerini yıpratıp aşındırıyoruz. İnsanlık olarak çok zaman kaybettik. Derhal harekete geçmeliyiz” diye sesleniyordu.

Nitekim, Amerikalı akranları şimdilerde daha anaokulu sıralarında “aktif atış eğitimi” alarak yetiştirilirken, ne yazık ki bu öğrencilerin pek çoğunun okulları söndürülmesi güç yangınların yol açtığı kesif duman nedeniyle tatil ediliyor, çocukların payına düşen ise kasırga öncesinde afet çantası toplamayı öğrenmek oluyor. Bu öğrencilerin hiç de azımsanmayacak bir kısmı ise evlerini kalıcı olarak terk etmek durumunda kalıyor, zira ya Guatemala'daki gibi sürekli yaşanan kuraklık nedeniyle ailelerinin geçim kaynakları yok oluyor ya da tıpkı Suriye'deki gibi iç savaşın patlamasına katkıda bulunarak hepsini yerlerinden yurtlarından ediyor.

İklim bozulmasının yarattığı tehlikeleri önleyebilmek için sera gazı salımının düşürülmesi ihtiyacını görüşmek üzere hükümetler ve bilim insanlarının resmi olarak bir araya gelmesinin üzerinden otuz yılı aşkın bir zaman geçmiş durumda. Aradan geçen yıllar boyunca, “çocuklarımız”, “torunlarımız” ve “gelecek nesiller” uğruna sayısız kere tekrarlanan harekete geçme çağrıları hepimizin kulaklarında yer etti. Bizlere, süratle harekete geçip değişikliği benimsememiz gerektiği, dahası bunu onlara borçlu olduğumuz sürekli tekrar edilip duruldu. Onlara karşı en yüce görevimizi yerine getirmekte –onları korumakta– yetersiz kaldığımız konusunda uyarılar işitip durduk. Onlar adına harekete geçmeyi savsaklayacak olursak bizleri acımasızca yargılayacakları söylenegeldi.

Gelgelelim, bu duygusal yakarışların hiçbiri zerre kadar ikna edici etki yaratmadı, en azından politikacılar ve bu siyasi figürle-

rin, bugün hepimizin yaşamakta olduğu iklim felaketini durdura-
cak cesur adımları pekâlâ atabilecek kurumsal işbirlikçileri nez-
dinde bir etkisi olmadı. Etki yaratmasını bir yana bırakın, hükü-
metler arasında ta 1988'de başlayan o görüşmelerden bu yana,
küresel CO₂ emisyonları yüzde 40'ın da üzerinde bir oranda ar-
tış kaydettiği gibi, artmaya da devam etti. Endüstriyel ölçekte kö-
mür yakmaya başladığımız dönemden bu yana gezegenimiz yak-
laşık 1°C ısındığı gibi, içinde yaşadığımız yüzyıl sona ermeden
söz konusu karbon emisyon miktarının dört katına çıkmasıyla sı-
caklıkların artmaya devam edeceği artık biliniyor; atmosferde en
son bu denli yoğun karbondioksit var olduğunda, yeryüzünde in-
sanoğlunun esamesi bile okunmuyordu.

Peki, ya hiçbir ayırım gözetmeksizin imdat dilenen çocuklar,
torunlar ve gelecek nesiller? Hiçbiri, geçmişin o abartılı retorik-
lerinin öznesi değil artık. Hepsi de, kendilerini ifade eden (hatta
haykıran, protesto eden) birer birey olup çıktılar. Hepsi de, son
derece büyük bir sevgi besledikleri olağanüstü hayvanları ve do-
ğa harikalarını içine alan bu muhteşem küresel yaratılış ağının,
ellerinden kayıp gittiğini gördükleri için, giderek gelişen uluslara-
rası bir çocuk hareketinin bir parçası olarak birbirlerine ses olan
bireyler.

İşte bu çocuklar, tam da daha önce bahsettiğimiz gibi,
kendilerince benimsedikleri ahlaki duruşu, tehlikelerle dolu ve
tükenmiş bir dünyayı miras alacaklarının pekâlâ farkında olduk-
ları halde harekete geçmemeyi tercih eden insanlara ve kurumla-
ra aktarmaya çoktan hazırlar.

Söz konusu insanlar ve kurumlar, bu çocukların, başta ABD'de
Donald Trump, Brezilya'da Jair Bolsonaro ve Avustralya'da
Scott Morrison olmak üzere, üzerinde yaşadığımız gezegeni küs-
tah bir keyifle kundaklayan, bir yandan sekiz yaşındaki bir ço-
cuğun dahi kolaylıkla kavrayabildiği temel bilimsel olguları eli-
nin tersiyle iten tüm diğer liderler hakkında neler düşündüğünü
pekâlâ da biliyorlar. Bu çocuklar benimsedikleri duruşla, Paris
İklim Anlaşması'na itibar edilmesinin kaçınılmaz bir mecburiyet
olduğu hakkında hararetli ve duygusal konuşmalar yapmaktan
geri kalmayan, her fırsatta "üzerinde yaşadığımız dünyayı yeni-

den daha büyük kılmaktan” dem vuran ama ardından ekolojik yıkımın mimarlarına –fosil yakıt ve tarımsal işletme devlerine– sübvansiyonlar, bağışlar ve lisanslar yağdırmakta sakınca görmeyen liderlere (Fransa’da Emmanuel Macron, Kanada’da Justin Trudeau ve diğer pek çoğu), belki de öteki liderlerden daha fazla kafa tutuyorlar.

Dünyanın dört bir yanındaki bu gençler iklim krizinin can alıcı noktasını gözler önüne seriyor, sahip olduklarını sandıkları, ancak acil bir durumla karşı karşıya olduğumuz gerçeğini görmezden gelip harekete geçmeyen yetişkinler yüzünden günbegün ellerinden kayıp giden geleceğe dair derin özlemlerini dile getiriyorlar.

Gençliğin öncülük ettiği iklim hareketinin gücü işte tam da burada. Yetkili makamlarda oturan onca yetişkinden farklı olarak bu genç insanlar, içinde yaşadığımız çıkar dünyasının akıl almaz menfaatlerini bürokrasi dili ve abartılı bir karmaşıklıkla maskeleyecek kadar zehirlenmediler henüz. Hayatı eksiksiz ve doyusuya yaşamak gibi temel bir hak için – on üç yaşındaki iklim aktivisti Alexandria Villaseñor’un dediği gibi “felaketlerden kaçmakla” geçirmeyecekleri bir hayat için mücadele ettiklerinin farkındalar.

Organizatörlerin tahminine göre, 2019 Martı’nın o malum günü 125 farklı ülkede yaklaşık 2.100 gençlik iklim boykotu yapıldı ve protestolara 1,6 milyon genç katıldı. Bu, sadece sekiz ay önce İsveç, Stockholm’de on beş yaşındaki genç bir kızın tek başına başlattığı bir hareket için oldukça büyük bir başarı.

Greta’nın süper gücü

Bahse konu genç kız Greta Thunberg. Onun hikâyesi, “gelecek nesiller” gibi soyut bir kavram için değil, bugün hayatta olan milyarlarca insan için yaşanabilir bir gelecek olasılığını korumak uğruna neler yapılması gerektiğini öğreten önemli derslerle dolu.

Yaşıtlarının pek çoğu gibi Greta da iklim değişikliği hakkında hemen hemen sekiz yaşlarındayken bilgi sahibi olmaya başlamıştı. Yok olan canlı türleri, eriyen buzullar hakkında kitaplar okuyup belgeseller izledikçe, iklim meselesine iyice sapsaplanmış-

tı. Fosil yakıt kullanımı ve et temelli beslenmenin yeryüzündeki dengenin altüst olmasında büyük rol oynadığını bir yerlerde okumuştum. Dahası, insanoğlunun üzerinde yaşadığı gezegenin gösterdiği tepkilere karşı harekete geçip önlem almakta son derece geçiktiğini fark etmişti. Bu, bundan böyle ne kadar çabalarsak çabalayalım, küresel ısınmanın kaçınılmaz biçimde daha da artacağı anlamına geliyordu.

Greta, olgunlaşp konu hakkında daha fazla bilgi edindikçe dikkatini bilimsel çalışmalara yöneltmiş, mevcut gidişatın sürdürülmesi halinde yeryüzünün 2040, 2060 ve 2080'lere doğru ne denli köklü bir değişime maruz kalacağı hakkında yapılan bilimsel tahminlere odaklanmıştı. Tüm bunların kendi hayatı için ne anlama geleceği üzerine düşünüp taşınmış, fikirler yürütmüştü: katlanması gereken sarsıcı olaylar, etrafını sarması kuvvetle muhtemel ölümler, sonsuza dek ortadan kaybolacak diğer yaşam formları, günün birinde ebeveyn olmaya karar verecek olursa kendi çocuklarını pusuda bekleyecek dehşet ve sıkıntılar.

Greta, bunun en beter sonuçlarının kaçınılmaz bir son olmadığını da öğrenmişti iklimbilimcilerden: Şayet şimdi, hiç vakit kaybetmeksizin köklü önlemler alacak ve İsveç gibi varlıklı ülkelerde karbon emisyon miktarını yılda yüzde 15 düşürecek olursak, hem Greta'nın kuşağının hem de ardından gelen kuşakların güvenli bir geleceğe sahip olma olasılığını önemli ölçüde artırabilirdik. Buzullardan bir kısmını halen kurtarabilir, ada devletlerinin pek çoğunu koruyabilirdik. Yüz milyonlarca, belki de milyarlarca insanı evlerini barklarını terk etmeye zorlayacak büyük çaplı ürün kıtlığını önleyebilirdik.

Eğer tüm bunlar doğruysa, diye içinden geçirmişti Greta, o zaman "üzerinde konuştuğumuz tek konu bu olmalı... Madem fosil yakıt kullanımı insanoğlunun varlığını tehdit edecek kadar kötü bir şey, o halde eskisi gibi davranmaya nasıl devam edebiliyoruz? Neden hiçbir kısıtlama getirilmiyor, kullanımı neden yasadışı ilan edilmiyor ki?"

Her şeyi kurtarmak için artık çok geç olsa da halen birbirimizi ve bizim dışımızda kalan pek çok canlı türünü kurtarabiliriz. El ele verip yangını söndürelim ve yerine bambaşka bir düzen inşa edelim.

Dünyaca ünlü gazeteci ve yazar **Naomi Klein**, iklim değişikliği konusunda son yıllarda yayımlanmış yazılarını ve yaptığı konuşmaları bu kitapta bir araya getirdi. Meselenin önemini bir kez daha yüksek sesle dillendirirken, tabloda payı olan gelişmiş ülkelere, Yeşil Yeni Düzen ve benzeri anlamlı politikaları bir an önce hayata geçirmeleri için haykırıyor:

Yanıyoruz!

Tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 46

Sertifika no: 11940

ISBN 978-605-09-8707-2

9 786050 987072

Doğan
Kitap